

*Аліна Калюженко,
Юлія Ковальчук*

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Глибинні соціальні зміни, що відбуваються нині в нашому суспільстві, висувають проблему вдосконалення дошкільних закладів, спонукають до перегляду низки теоретичних положень, на яких базувалися уявлення про такий складний і багатофакторний феномен як соціалізація особистості.

Для визначення і характеристики феномена «соціалізація» звернемося насамперед до словникових джерел, які по-різному його трактують.

У філософському енциклопедичному словнику зазначено, що соціалізація – це процес засвоєння та подальшого розвитку індивідом соціально-культурного досвіду – трудових навичок, знань, норм, цінностей, традицій, що накопичені та передані від покоління до покоління, процес виключення індивіда в систему суспільних відносин та формування у нього соціальних якостей [5, с. 441].

Зокрема, в педагогічному словнику соціалізація трактується як процес засвоєння та активного відтворення людиною соціального досвіду, оволодіння навичками практичної та теоретичної діяльності, перетворення реально існуючих взаємин у якості особистості [3, с. 139].

Соціалізація є багатогранним процесом засвоєння та відтворення людиною досвіду життя в соціумі. Так, Н. Ф. Голованова у контексті педагогічно характеристики цієї дефініції пропонує п'ять підходів: 1) соціологічний; 2) факторно-інституціональний; 3) інтеракціоністський; 4) інтериоризаційний; 5) інтраіндивідуальний [2, с. 43].

Процес соціалізації започатковується з перших років життя людини. В його основі лежать зв'язки між індивідуумами і набуття дитиною на цій основі соціальних звичок.

Як зазначає А. Асмолов, соціалізація – це оволодіння соціальним досвідом, яке проходить у дитини двома взаємопов'язаними шляхами.

Перший шлях – шлях стихійної практики. Дитина, завдяки властивій їй активності, засвоює відповідний тип відносин, що склався в суспільно-історичному досвіді людської спільності.

Другий шлях оволодіння соціальним досвідом є «організоване соціальне навчання». Тобто, це цілеспрямований процес, спеціально організований суспільством відповідно до суспільної соціально-економічної структури, ідеології, культури, а також мети виховання, навчання та освіти [1, с. 112].

На кожному віковому етапі розвитку дитини є свій провідний спосіб

соціалізації, який знаходить своє вираження у переважному впливі факторів, агентів та інститутів соціалізації, у провідних різновидах діяльності – спілкуванні, грі, навчанні, входженні в систему групових стосунків.

Отже, вищезазначене дозволяє стверджувати, що період дошкільного дитинства є фундаментальним у процесі соціального становлення особистості. Спілкуючись з дорослими і ровесниками, діти вчаться жити поряд з іншими, враховувати їхні інтереси, правила і норми поведінки в суспільстві, тобто стають соціально компетентними.

Список використаних джерел:

1. Асмолов А. Г. Психология личности: принципы общепсихологического анализа / Асмолов А. Г. – М. : МГХ, 1990. – 376 с.
2. Голованова Н. Ф. Социализация школьников как явление педагогическое / Голованова Н. Ф. // Педагогика. – 1988. – № 5. – С. 42–45.
3. Коджаспирова Г. М. Педагогический словарь : для студентов высших и средних пед. уч. заведений / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. – М. : Изд. центр «Академия», 2000. – 176 с.
4. Соціалізація особистості школяра / за ред Л. Е. Орбан. – Івано-Франківськ, 1996. – 68 с.